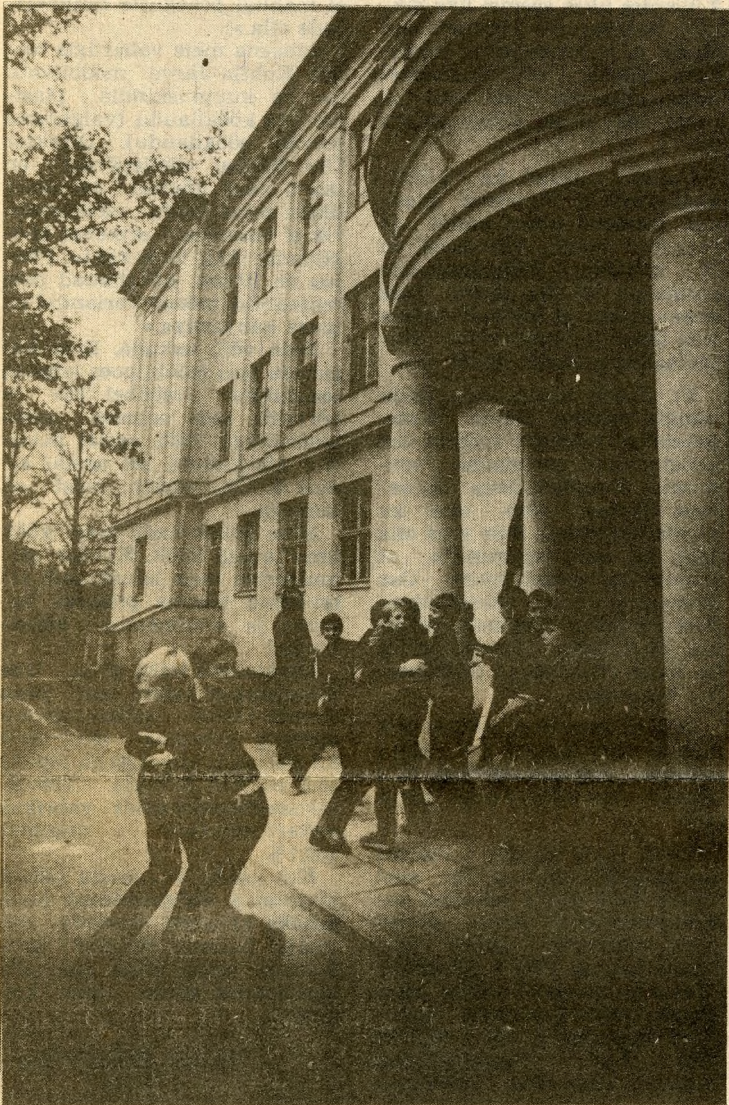

Esimene eestikeelne keskkool 80

Meie töö saab õisi ajama ja vilja kandma ning meie järeltulevad põlvkonnad peavad temast rõõmu tundma.

Elagem elavamalt elavamale tulevikule. Seeläbi elame ka elavamalt oma oleviku paremat elu.

C. R. Jakobson

Vaid hetkeks suudavad kultuuri kõrgsündmused kõita meie tähelepanu tänapäeva ülitempokas maailmas. Tihti tundub olevat ennastsäästvam aina tegutseda, aina tähistada kultuuri ja vaimuse edasikestmist ajas ja iseenese kuulumist sellesse.

Igapäevaaskelduste lõputus kordumises on astunud oma 80. aastapäeva künnisele meie vanim eestikeelne keskkool, Miina Härma nimeline Tartu 2. Keskkool.

Rohkem kui kunagi varem pöörab praegune koolireformiaegne hariduspoliitika tähelepanu noorte kujundamisele vastutada tähtvateks ja vastutada suutvateks mitmekülseteks loovateks kodanikeks. Seejuures on kõigile teada, et noorte õpetamisel oleme suutnud ära teha kaugelt rohkem kui nende kasvatamisel, nii et igapäevaelu kulgemises võiksime tunda heameelt nende kõrgest vaimsest haritusest ja sündsast ülalpidamisest.

Tähtpäeval tehkem kodanikuksvatuse seisukohast mõned tagasivaated kooli ajaluku ja heitkem põgus pilk ka tänasesse.

Mitmete puhthariduslike eesmärkide kõrval olid koolile algusest peale omased üldkultuurilised taotlused:

* Õpetajaskonnas loodagu pedagoogilise huvituse ja järelmõtlemise õhkkond, mis meeles peab, et ta laste pärast olemas on ja ei väsi paremat otsimast.

* Kord tuleb õpilastele teadvus ja tahtmis viia, et ta nende tarviduseks saab ja nende eneste abiga maksma pannakse. Enesevastutus ning kohustus üldsuse vastu on olnud nõrk, õigusteadvus tume ja kahvatu, autundmus vähe erk ja tuim. Seadust on hoidnud püsti hirm ja sund, ollakse harjunud eestkostmise ja hoolitsusega. Sellepärast otsitagu korra loomiseks teisi abinõusid peale karistuse, karistus olgu viimane, hädaabinõu.

* Õpilaste isetegevust äratavaid õppeviise tuleb edasi arendada. Kõikides ainetes otsitagu teed lapse hinge juurde, pandagu see aktiivselt liikuma. Kodused tööd omandagu rohkem iseseisva töö laadi, mille juurde kooliõpetaja klassis teed juhatagu. Et töö kulgeks edukamalt, õpitagu üksikut õpilast rohkem tundma, pandagu teda igakülgsele tähele.

* Koolil läheb sügavamalt arusaamist laste hingeelust tarvis, psühholoogilist ja pedagoogilist mõtte selgitamist, mis üksikule kooliõpetajale kui kasvatajale rohkem ja peenemaid mõjuavaldusi tooks.

* Tarvis on vene keele õpetust meetodi poolest paremini seada, nagu eesti tütarlaste kool seda mõnda aega püüdnud. Tarvis on luua võimalust vene keele rääkimiseks harilikus keeletunnis.

* Et täielikumad kultuurid õpilaste eest kinni ei jääks, selleks õpetab kool neile võõraid keeli, millel aga alles siis tõelist väärtust on, kui emakeele varal kodune ilm avatud ning omaseks saanud.

(Eesti Nooresoo Kasvatuse Selfsi Tütarlaste Keskkool 1906—1916. Tagasivaade kümneaastase tegevuse päle. Tartu, 1916; Eesti Nooresoo Kasvatuse Selfsi tegevuse ülevaade 1911. ja 1912. aastal. Tartu, 1913)

Eelnimetatud eesmärkide taotlemiseks oli koolil tänapäevasele oelduna klassiväliste ürituste süsteem. Kooli esimesel kahekümnel aastal rakendati tegevusse mitmeid ringe, mille nimetused ja tegevuse sisu on tänapäevastele väga lähedased. Kindla ilmelisema isetegevuse alguseks Eesti Tütarlaste Gümnaasiumis tuleks lugeda 1919. aastat, mil kutsuti ellu «VII ja VIII klasside vaheline ring». Oldi

ringi poolt, kus koos töötamine võimaldaks õpetajate ja õpilaste lähemat vahetõrka ning annaks õpilastele võimaluse omandada elu ja töö vilumus. Esmalt peeti referaadi ja vaidluskoosolekuid, anti välja ajakirja «Eo», loodi spordisektsioon, soetati «spordiabinõusid», moodustati 4 võrkpallirühma ja peeti klassidevahelised võistlused, asutati karskusühing «Aita». Mõni aasta hiljem loodi üldsihte taotlev õpilasiühing, mille liikmeteks iseenest kõik kooli õpilased. Ühingu töötasid eriharrastussektsioonid, millest edukaim oli spordisektsioon. Kooli aastapäevapeol etendas näitering Shakespeare'i «Suveöö unenägu», peeti Rousseau' ja Schuberti õhtu, huvituti naisküsimusest ja organiseeriti rütmikakursused.

Mõtestades oeldut ja tuginedes tegudele, mille kaudu tolleaegne õpetajaskond viis ellu kooli püüdlusi, leiame, et kool on läbi aegade väärtustanud lihtsust, karskust, humaansust, solidaarsust, kollektiivsust, lugupidamist kaasinimese vastu, kõlbelisust, perekonna ja kodukultuuri edendamist, austust nii vaimse kui füüsilise töö vastu, rahva üldkultuurilist arendamist.

Mõeldes kooli lähiminevikule, meenuvad hiljutised koolipere ettevõtted, mis igapäevahooltest kõrgemale kandsid, end kõrvalt vaatama sundisid ja kasvõi korrakski paremaks saada tahtma ergutasid. Olgu nimetatud möödunudajast orienteerumisejooks. Ihastes, elamuslik kontsert TRÜ aulas kooli aupäeval, esinemine ülevabariigilise inglise keele olümpiaadi lõpetamisel. Suurt kõlapinda leidis kooli näiteringi ja lastekoori ettekantud O. Lutsu — Ü. Vinteri laulumäng «Kevade», millest said osa ka Tartu teiste koolide õpilased. Ühe etenduse külaliseks oli Ülo Vinter, kes õpilaste tehtuga rahule jäi. Etendusega käidi ka Palamuse Keskkoolis. Meie kui keelekooli argipäeva on ilmanud õnnis inglise rahvakombeid tutvustav võõrkeepleklubi näatrihtu, keskkooliklasside korraldatud inglise autorite luulevõistlus, mis lõpetati pidulikult «Sophokleses» auväärsel žürii ees, kes üritusele kiitva hinnangu andis. Vahelduspakkuv oli keeleklubi külas käik Viljandi 1. Keskkooli, kus astuti üles ingliskeelse luule- ja muusikapõimikuga. Keskkooli keeleklubi korraldas romantilise indiaanilohtu, külalisteks Omar Volmer ja Mall Sarv. Sügavamõtteline ja üldinimlikke väärtusi rõ-

hutav oli Sergei Jessenini õhtu. Riigi elu tähtsündmuse, NLKP XXVII kongressi avamist tähistas kool koos Tartu 4. Keskkooliga. Peret liitvaks on ammust ajast kujunenud õpetajate päeva tähistus. Nõnda võiks jätkata.

Kool töötas 1919. aastast kahe humanitaarharuga: uute ja vanade keelte harudega. Järgmisel aastal katsetati reaalharuga, aga mainitud haru ei suutnud rahuldavalt reaalikooli ülesandeid täita ja ta leidis ka õpilastelt vähe poolehoidu. Täienduseks oli, et humanitaarharus kolmanda keelena ladina ja prantsuse keele vahel valimise võimalus on jäetud.

(«25 aastat ENKS Tütarlaste Gümnaasiumi elust». 1931. M. Karro)

Tee tänapäeva keelekooli poole algas ammu. Ajaga on muutunud õpetatavad keeled ja õpetamise meetodid, jäädunud on õpetamise eesmärgid — anda noortele võõrkeeleskus, et nad saaksid osa maailmakultuurist, rikastuksid vaimsest ja oleksid seeläbi valmis täitma ülesandeid, mida üha pingelisem igapäevaelu meie ette seab.

* Inglise keelele võib esimest paika anda samm-sammult, üksikute koolidega alates ja tema ala laiendada alles siis kui tegelikkude tagajärgedega tõendada võib tema paremust saksa keelega võrreldes.

* Inglise keele üliväärtus on see, et inglise keel kõige enam üle ilma laiali lagunenud on.

(«Postimees», 19. jaan. 1921. «Keelkõnne keskkoolides tegeliku elu seisukohast», J. Ploompuu)

Täna on möödunud 25 aastat päevast, mil Tartu 2. Keskkoolis alustasid tööd esimesed inglise keele eriklassid. Ka siis käis inglise keele erikooli ametliku staatuse eel klassivälise keeletöö, eestvedajaiks väsimatu Linda Kiho ja mitmed teised. Praegused inglise keele õpetajad alustasid oma õpetajatööd juba erikooli ajal, sellele eelnenud aegu mäletavad veel kolleegid Reet Ligi ja Mai Varbola. Nende kaudu kestavad mälestused, kestab järjepidevus. Kohusetruult ja missioonitundega töötavad kõik.

Ellu on läinud mitmed sajad noori inimesi, kelle elumõistmine on loodetavasti avaram ja eripalgelisem. Kool loodab iga oma liikme ja ettevõtte kaudu, et mitmekülsest haridusest lugu peetakse ja et kõik järgnevad põlvkonnad astuksid ligi sellest osa saama.

REET KIRSIS,
asedirektor

Riho Randla foto